

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-30 K. Naročniki na Poslovno 6 K, na druge kraje po potrebi. Če želi kdo sam po njej, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se oddaja do objave. — Vse prispevke, ki jih pošiljate, morate biti brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vrt. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Objave: Različne vrste, po potrebi. — Če se ne morete odločiti, pišite na enostopenjsko petinast na enkrat 24 vrt., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 10 vrt. Za večkratno objavo priložite papir. V oddelku „Listi“ stane beseda 5 vrt. Pošte in zabave vsake petinast 24 vrt., izjave in Poslovno 30 vrt. — Imenitni se sprejemajo do istega dne. — Naročniki obvestijo se po pošti.

Pisma našim rojakom!

(Piše poslanec prof. Ivan Vesenski.)

Vedno bolj čutim, da poslanci in drugi voditelji naše Slovenske Kmetičke Zveze kljub najboljši volji ne morejo vsem našim rojakom osebno raztolmačiti vseh raznih važnih gospodarskih in političnih vprašanj. Naj torej v „Slov. Gospodarju“ kot starem prijatelju in zaščitniku krščanskega kmetijskega ljudstva napišem nekaj razprav o dnevnih vprašanjih, posebej še o organizaciji, o draginji, o vojnih posojilih, o davku, o valuti in drugih naših javnih zadevah, ki potrebujejo pojasnila.

Na kaj opozarjam najprej?

Prvo dejstvo, na katero v uvodu opozarjam čitatelje, je to, da poslanci ne moremo priti v vsako našo občino, da bi se lahko na shodih osebno dogovorili z ljudmi. Zaradi velikega števila občin in zaradi našega dela je to popolnoma nemogoče. Sicer pa na takih shodih tudi ni mogoče tako dolgo in tako temeljito o raznih stvareh razpravljati, kakor bi bilo to za dobro razumevanje brezpogojno potrebno.

Druga točka zadeva tebe, spoštovani čitatelj! Ako hočeš katero stvar bolje razumeti, se moraš v njo dobro poglobiti. Zato beri naše časopise in tudi te vrstice s potrpljenjem in pazljivo! Ako nimaš slučajno volje ali pa časa, ko ti pride v roke „Slov. Gospodar“ — posebno sedaj v jeseni je za čitanje na kmetih le prav malo časa — potem pa shrani list za drugič in beri, ko boš imel čas in voljo!

Čitanje samo pa ne pomaga nič, ali pa le prav malo. Dejanje mora biti povsod, zato prečitano tudi dobro premisli, potem pa po svojem dobrem prepričanju, po svoji prednameni povsod nastopaj in delaj! Presojaj druge ljudi po dejanju, pa tudi — samega sebe!

LISTEK.

Januš Golec.

Posvečuj praznik!

Včasnov kmetija je ležala nekaj streljajev od vasi v prijazno vabeči kotanji. Lepo zidana, mogočna hiša je že pravila na prvi pogled od daleč, da v njej ne straši pomanjkanje, ampak da jo ponosno dviga na kviku imovila roka umnega gospodarja.

Posestnik Včasnov je bil mož se baš v dobesednem pomenu. Sosedje in sploh vsi občani so ga čislali kot človeka, ki se ga lahko naprosi za pameten nasvet, kakor tudi za kaj okroglega za posodo. V zastopu modrih nasvetov je opravljal častno službo občinskega svetovaleca, bil je prvi za županom po glavi in žepu.

Nekoliko pa moramo vendar zavreti kolo hvale, če obrnemo očeta Včasnov na bogoslužno plat. No, saj vero je imel trdno, tudi kristjana obvezne dolžnosti je pohvalno izvrševal, le pri tretji božji zapovedi je bil gotovo začrtan kak pomišljaj v Včasnovi knjigi življenja. Pri vsej bistrini in solnčnem svitu v glavi ni dobro ločil hlapčevskih in bogoljubnih del. Sosedje so si pošepetavali, da spravi pri Včasnovih več sena in otave po nedeljah in praznikih kot ob delavnih dneh. Oče Včasnov je gazil precej globoko po mlakuži greha, s katerim je ostratolana prav na debelo cela štajersko-hrvaška meja, namreč: oskrunjenjem Gospodovega dne.

V navadnih letinah so izhajali Včasnovi s krmo, ki so jo nudili domači travniki. Tako pred nekaj leti se pa je zgubilo med dobra leta jedno prav suho in travno, ki je požgalo in opalilo vse suši izpostavljene travnike. Včasnov je kar na oko presodil, da boče letošnje zimo tujilo marsikatero živinče praznega želodca po hlevu. Da bi zaplankal domači hlev gladovanju, je stopil na Hrvaško in nakupil obilno otavne košnje.

Na Hrvaškem je v velikih časteh sv. Rok, saj je tudi deželni varuh. Hrvate pa je senčila tudi krona ogrskega sv. Stefana, čegar godovni dan sta praznovala Hrvat in Madžar.

Očetu Včasnovu je bil ljub in čisljan svetnik svetli Rok, ker mu je bil večkrat na uslugo v telesnih nadlegah; za Ogra, sv. Stefana, pa se ni zmenil prav nič.

Ravno na njegov godovni dan je spravljal otavo s Hrvaškega. Sv. Stefanu udano hrvaško ljudstvo je hitelo pokloniti se kraljevemu svetov v hram božji, Stajerci so pa trosili in obračali otavo po ta dan lepo praznujoči hrvaški zemlji. Seve, marsikateri tankovestni Hrvat se je spodtaknil ob tej skrumbi praznika, posebno, ker štajerski bratje še med glavno sv. mašo niso prenehali s delom.

Zvedel je o tem kršenju Bogu posvečenega dne hrvaški plebanoš, mož, za božjo čast vnetega in gorečega srca. Kolj po odpeti sv. maši se je osebno zagnal v bogoskrunsko sosedo, jim pošeno z besedo ožehal vest in jih slednjič imenoval: gadine in proklete kukavice! Stajerske gadine so se pa tudi branile, opikale plebanuša z jezikom in mu kukale v uho, da je: Pop jeziki!

Bratski preprič so zaključile strele in prokletstvo, ki ga je zval plebanuš nad zakrknjene sosede. A njegova goreča pridiga ni obrodila prav nobenega sadu, ker je bila proti večeru že vsa otava naložena na vozovih. Pred nočjo so se sušile podkrepili s piščeto in mesom, priprigli konje in peljali daleč tik Sotle na most.

Oče Včasnov je sam zlezel na prvi voz, vzal v roko vajeti in pognal konje. Njegov vzgled so posneli drugi vozniki in oddrčali eden za drugim v lahkem

I.

Napačno ravnanje naših ljudi.

Pretežni del naših kmetijskih ljudi bi lahko uvrstil v dva oddelka. V prvega bi dejal one, ki sploh le samo delajo in trpijo, pa imajo za vse, kar pride nad nje in naj bo to dež ali solnce, sreča ali nesreča, zima ali vročina, za vse to imajo le eno besedo: „Eh, bo že nekako, bom se jaz v to mešal in kaj bom se za to brigal.“

Druga vrsta je že bolj nezadovoljna, ti se jezi doma za pečjo, ali včasih tudi v krčmi nad poslanecem, nad državo, nad davkarjo, nad šolo, sploh nad vsem, kar jim ni po volji. Le prav malo jih je, ki si stavijo vprašanje: Zakaj je tako, ali ni mogoče, urediti tega in onega drugače in sicer tako, kakor bi bilo bolj prav in dobro? Navadno najmanjše pa je število onih, ki si stavijo najvažnejše vprašanje: Ali sem storil jaz v obrambo svojih pravic in svoje lastne koristi vse, kar je primerno in potrebno?

Dragi moj! Iz življenjske izkušnje sem zapisal zadnje vrste, da je namreč najmanjše število onih, ki uporabijo vsa dovoljena sredstva v obrambo svojih koristi. Vzamimo praktičen slučaj! Na stotine, na tisoče je število tistih, ki se niso brigali za znane liste, ki jim jih je poslala davkarja za napoved dohodkov in stroškov o osebni dohodnini. Na stotine je tistih, ki so napravili napoved napačno. Največ pa je tistih, ki so zamudili rok za pritožbo ako se jim je davek odmeril krivično. Govoril bom o osebni dohodnini v posebnem pismu, tukaj navajam to le za vzgled in za dokaz svoji trditvi.

Potrebno je torej predvsem, da se sami pravočasno pobrigamo, da vprašamo druge, ako ne razumemo sami. Poslužiti se moramo v vsakem slučaju vseh sredstev in potov, ki nam jih nudi ta ali ona po-

stava, da se obranimo škode in da zavarujemo svoje koristi in svoje pravice.

Ako vidimo, da so naša prizadevanja brezuspešna, potem pa je naša dolžnost, da javimo to našim poslancem. Naša dolžnost je tudi naznaniti poslancem, ako trpi krivico naš sosed, naš znanec, ki si ne zna pomagati. Grajati in zabavljati imam pravico šele tedaj, ako nisem sam sebe in svojih koristi zanemarjal, ako naš zastopnik po obvestilu ni storil svoje dolžnosti...

Znani so mi slučaj, da so se ljudje pritoževali na shodih, pa smo jih prosili, jim dali naslove in navodila, da nam vse na podlagi resničnih uradnih pisem pojasnijo in poročajo, pa ni bilo ne glasu in ne pisma od nikoder. Kako naj se potem takšnim ljudem pomaga?

Kako naj zve oblast, kako tvoj zastopnik-poslanec za tvoje nezgode, neprilike, nesreče in krivice, ki so ti bile prizadane, ako jih nosiš ti sam težko na svojih ramenih in jih zaklepaš v svoje srce? Govori, piši, prijatelj moj dragi, in marsikaj se bo popravilo, marsikaj izpremenilo! Kadar pa to ne bilo mogoče, boš dobil vsaj dobro pojasnilo, zakaj to in ono ne gre. Glavna napaka je torej sploh molčati, ali pa samo go-drunjati za pečjo in v krčmi.

Nekaj o prihodnji usodi „Samostojne“.

Dovolj znana je naši kmetijski javnosti ona prežalostna doba naših slovenskih prednikov, ki je napisana in zabeležena v zgodovini s krvavimi črkami naslova: Kmetijski upor! Samočlastni grajščak je bil neomejeni gospod imetja, življenja in kmetijske usode sploh. Vklepal je tlačnega, nesamostojnega kmeta v verige prisiljeno plačane robove, ga izsesaval z desetino, mu oblačil prisilni jopič vojaštva in ga prepuščal za časa turških roparskih navalov samobrani, a sam pa se zapiral v svoja nedostopna, orlovska gne-

dira po ravni cesti med pokanjem bičev in ukanjem, na veliko jezo srditega plebanuša.

Pripeljali smo do neznanega obrežja, vozili navkreber, korakoma, na vrhu pa z verigo zavrli vozove. Zavrtja kolesa so hrapavo drsala po kameniti cesti, fantje so juckali in gospodar je ošvigal konje z lasmi in pognal v dir z glasnim: hi, tju—ho!

Zivali ste zacepetali s kopiti, potegnili bolj na naglo in zavorna veriga je počila. Voz je pritisnil konjem pod pete in ti so zdrvili, ne meneč se za nategnjene vajeti, v divjih skokih navzdol.

Včasnov je preplašen in trenutno zmeden nategnil preveč levo vojk in voz je z vso silo zadel v občestni steber. Sunek je bil tako močen, da je dvignilo gospodarja z visokega sedeža in zloputnil je v mogočnem kolobarju preko ceste na sredino štajersko-hrvaškega mejnika, v — Sotlo! Pogreznil se je prav na dno, pozabil v strahu zapreti usta in pil obmejno smrt v dolgih, prisiljenih požirkih.

Koščena žena je že brusila smrtno koso in očetu Včasnovu se je vzbudila vest. Kot beli dan mu je bilo jasno, da ga je zadelo prokletstvo plebanoševo in božja kazen. Vrtajoči črv vesti ga je vgriznil tako občutno, da je v strahu pred večno kaznijo zamahnil z obema rokama in se pognal na površje.

Pa le toliko se je obdržal nad vodo, da se je na kratko zdahnil in zopet ga je nekaj potegnilo na dno in se je zagrnila nad njim vodna plast. Bil je prepričan, da je izgubljen za časno življenje; prosil je v duhu Boga milosti za večnost. Vode že ni več požiral, usta so mu ostala kar samo na stečaj odprta in lotevala se ga je nekaka lahka omotica. Zvonilo mu je v ušesih, kot bi ga vabilo in klicalo neznan kam.

Zatopljenega v to vabeče zvonjenje ga je pograbil rešilna roka za lase. Domači hlapec ga je privlekel na suho. Obrnili so ga z glavo navzdol in tekle je voda iz njega liki iz drobnjaka, če mu odmakneš čep.

zda gradov. Te neznosne tedanje kmetijske razmere so porabili nekateri brihtnejši kmetje, ki so se povzpeli do prebričanja, da je kmet ravnotako človek iz duše ter telesa, kot njegov krvosredni graščak, postavili so se na čelo opravičenemu nezadovoljnim kmetom, jih organizirali ter družili v skupine in hujkali na nasilni odpor proti graščinskim krvnikom in mogočnjakom. Kaka je bila ta organizacija srednjeveških kmetijskih uporov, je znana. Ni bila globoko premišljena, ne izvedena podrobno, temeljila je le na žrjavici obnega nezadovoljstva in hujskanja napram vsaki višji oblasti; prebridko je podlegla stari in mogočni organizaciji graščinskega meča, vojaške sile in vislice. Naši pradedje so se kot samostojni kmetje postavili s slabo oboroženo silo po robu graščakom in njihovem vojaštvu. Samostojna uporna kmetijska stranka, ki je sprejemala in pripuščala v svoje okrilje samo in edino le nezadovoljne in nahujskane kmete, je morala skloniti svojo glavo premoči dveh združenih stanov: graščakov in vojaštvu. Tem uporom so sledili novi okovi kmetijske brezpravnosti. Ne, nikakor ne nekaj enakega, ampak sličnega in podobnega srednjeveškim tem kmetiskim uporom pripravljala se tudi v naših najnovejših časih z razširjanjem Samostojne. Narodna tlaka in davčna desetina v stari Avstriji, krvavi valpetov bič izza dobe vojne, neznosna draginja, slaba valuta in pomanjkanje najpotrebnejšega sedaj po preobrtu, vse to je rodilo in širi občno nezadovoljnost in silo na odpor med kmetiskim ljudstvom. To nezadovolje med kmeti porabili so nekateri kolovodje nezadovoljnežev, po prikrepu Mrmolje iz Vrtojbe, Ureka iz Globokoga, in Drogenika iz St. Jurija, ki so si postavili nalog, igrati vlogo kmetijskih cesarjev — Gubcev. Da bi se ti možakarji povzpeli do vsaj začasne vodilne časti med kmeti, romajo iz kraja v kraj, zbirajo neuko ljudstvo, zabavljajo čez vladu, vojaštvo, davke, duhovnike in Korošce, ki nas je baje izdal in prodal Srbom. Kričijo po shodih s srednjeveškim klicem: Le vkup, le vkup, uboga gmajna, mi te hočemo rešiti, osamosvojiti in postaviti na noge! Le kmet in samo kmet sme v našo stranko, kaj nam mar vsi drugi stanovi, četudi so številnejši od nas! To je njih bojni klic. Njih pisan evangelij pa lahko čitate v njihovem glasilu: „Kmetijskem Listu“, ki je poln srditih osebnih napadov, pa do tal prazen po vsebini, duhu in podtoku, katerega je tako potrebno naše ljudstvo. „Kmetijski List“ je za las podoben komaj pokopanemu „Stajercu“, ki je tudi samo zmerjal in hotel s surovostjo potegniti na svoje nemškutarsko kopito vse naše kmete. Pa ravno s tem, da je kopal nekmetiskim stanom jamo, je sam zdrknil v njo. Kmetje so nekdaš slepo plačevali judežve srebrnike za ptujsko krito, isto delajo v Posavju tudi sedaj, samo da prebirajo v „Kmetijskem Listu“ zabavljanje in blatenje posameznikov. Boste videli in doživeli, zapeljani kmetje, da bo po Samostojni nepremišljeno in slabo organizirani odpor proti vsem nekmetiskim stanovom rodil sovraštvo od strani drugih stanov. Socialni demokrati in liberalci se vam smejejo, ker vas vidijo, kako se ravstate in se razdvajate med seboj, da boste slednjič vsled tega medsebojnega strankarskega boja oslabei in podlegli. Liberalci in socialisti vas ne svari, vas pustijo v miru ali celo hujskajo proti Kmečki Zvezi, samo da bi lažje zlomili poprej med seboj edino in močno kmetško silo, ki je bila bratsko organizirana v Kmečki Zvezi. Kot nekoč srednjeveški graščaki, pletejo vam v tem boju med Samostojno in Kmečko Zvezo liberalni advokate in socialisti vrv, s katero vas bodi s časom potegnili za svoje za kmeta pogubne tabore. Kjer se pripravata dva, ima tretji dobiček in ta tretji sta: liberalci in socialisti. Pomnite tudi to, da kolovodjem te

„Samostojne“ ne gre za zboljšanje kmetijskih teženj, ampak za lasten dobiček, čast in povzdig na poslanski stolec. Kako je cesarju Samostojne Mrmolju pri sreču previsoka dohodnina in kmetijski davki sploh, pa vam naj svedoči njegova izjava, katero je podal vladi v Beogradu, ko je bil tje kaj pozvan kot kmetijski strokovnjak. Bahal se je uradno, da ima on na 5 oralih svojega posestva letno 30.000 K (trideset tisoč kron) čistega dobička. Ta njegova izjava bo služila za podlago obdačenja vseh kmetijskih posestev. Ako pridobičari eden toliko na majhnem posestvu, zakaj bi drugi ne, si bo mislila vlada in po tem receptu predpisovala davke drugim kmetom. Kakor in kakšen cesar, taki so tudi in morajo biti njegovi ministri, ki kričijo po shodih kot jesiharji, kažejo svoje žulje, v sreču pa se posmejujejo nezadovoljnemu ljudstvu, ki lahkomišelnost verjame njihovim hujskarijam. Pa prišel bo čas, ko se bo godilo s Samostojno isto kot nekoč z goriško Vrtojbo, ki je pokapala svojega rajnega župnika. Kmetško ljudstvo bo uvidelo, da je Samostojna bila samo vaba za liberalno torbo. Nekaj od teh zapeljancev bo iz trmoglavosti se zateklo v Spodnjo Vrtojbo k liberalcem, drugi se bodo vrnili v Zgornjo, v Kmečko Zvezo, ne liberalci in ne klerikaleci pa bodo se podali na pokopališče socialnih demokratov. Tako je bilo v Mrmoljevi Vrtojbi in tako bo z njegovo Samostojno. Tozadevna znamenja so že na nebu liberalnega časopisa, ki ne oporeka, se ne bori proti tej stranki, ampak jo hinavsko laskavo hvalisa, da se jej pravočasno prikupe in ob njenem razdoru pobaše svoj del v svojo malho. Ustanovitelj te stranke je za nas tuje in begunec Vrtojbečan. Ta begunec bo še enkrat tudi odstavljen in pobegli car Samostojne. Kar je preveč njegova, novotarskega in prepirosipnega, je slabo, slaba in trhla je tudi tujčeva — begunska stranka „Samostojna“!

Nove smeri v vinoreji.

Naše štajersko vinarstvo je imelo pod bivšo našo mačebo, staro Avstrijo, težko stališče. Trpelo je vsled konkurence južnih pokrajin, posebno pa Ogrske, ki so proizvajale pod mnogo ugodnejšimi klimatičnimi razmerami mnogo ceneje in preplavile s svojim cenim blagom naše naravne odjemalne kraje, alpske dežele. Da si je naš vinogradar v drugi polovici vojske gmotno primerno opomogel, je pripisati odpadu te konkurence in je bil le začasni pojav.

Stališče našega vinarstva pa tudi danes, pod novimi državnimi razmerami nikakor ni posebno nadolno. En del konkurenčnih dežel (del Ogrske, Goriške in Primorje) je sicer odpadel, računati pa moramo z dejstvi, 1. da Jugoslavija prideluje več vina, kakor ga sama potrebuje; 2. da bo izvoz v Nemško Avstrijo, katera je dozdaj konzumirala dve tretjini do tri četrtine našega vinskega pridelka, tudi za slučaj, da se izvozne razmere uredijo za nas kar najbolj ugodno, kolikor toliko otežkočen; 3. da bodo proizvajalni stroški pri nas vedno višji, kakor v ostalih vinorejskih pokrajinah Jugoslavije, ki pridelujejo pod ugodnejšimi vremenskimi razmerami.

Predpogoj za obstanek našega vinarstva je, da nas država primerno ščiti pred inozemsko konkurenco in da nam omogoča izvoz v današnjo Nemško Avstrijo, katerega začasno ne moremo pogrešati, dokler se naše vinarstvo ne preustroji.

Ce se ta predpogoj izpolni, se mora upoštevati konkurenca, ki nam jo bodo povzročale naše jugoslovanske pokrajine in vprašanje je, če nam bo mogoče

pod danimi razmerami vspešno tekmovali z vinarstvom Dalmacije, Slavonije in Bačke-Banata.

Na prvi pogled bi se moralo to vprašanje zanimali, že iz vidika vremenskih razmer, ki so v nave denih pokrajinah vinarstvu pač mnogo bolj ugodne, nego pri nas in ki zdatno olajšajo in pocenijo proizvodnjo. Ce se pa razmere vsestransko ogledajo in upoštevajo vse mogoče čimbenice, se pride do čisto drugega zaključka.

V prvi vrsti je finost in zlahnost cvetlice (bukice), v drugi vrsti finost in zlahnost kislobe, ki so lastna le našim vinom v tako visoki meri in bi se dale izkoristiti v naše svrhe. V tretji vrsti je uporaba svežega grozdja, ki vsaj deloma lahko mnogo pripomore k večji rentabilnosti vinarstva. In te tri čimbenice nam nudijo podlago, na katero brez pomislekov lahko zgradimo svojo vinorejo dobičkanosno v okviru Jugoslavije.

Ne da bi hotel vprašanje v dosego navedenega smotra izčrpljivo obravnavati, usojam si v naslednjem podatki le nekatere smernice za postopanje v prehodni dobi, prepustaje končno rešitev vsem merodajnim krogom v nadaljni pretres in posvetovanje.

Ce hočemo izrabiti finost in zlahnost cvetlice, ki jo dosežejo nekatere vrste naših vin, moramo pred vsem posvetiti večjo pozornost pridelovanju kvalitativnih vin, kakor je zahteva svetovni trg — kar sicer ni novo, pa vendar dosedaj pre malo upoštevamo. Znano je, da so nekatere vrste sortnih vin iz ljutomersko-radgonskih, pekrskih in haloških goric lahko že do vsihdob vspešno tekmovali z najboljšimi spodnjeavstrijskimi, renskimi in drugimi vini in da so jim večkrat pri razstavah in drugih priložnostih najboljši poznavalci dajali prednost. Manj ali pa nič znano je pa dejstvo, da šampanje (penice vino), proizvajan iz ene ali druge vrste burgundca (posebno iz modrega burgundca), ljutomersko-radgonskega ali slovenjgoriškega izvora večkrat presega v kakovosti celo pravega šampanjca iz francoske Šampanje (Champagne). Kdor šampanjca kolikor toliko pozna in ve, kaka razlika je kvalitativno med pravim šampanjcem iz vina iz Šampanje in iz vin drugega izvora, bo vedel ceniti veliko važnost tega dejstva za našo štajersko pokrajino, posebno če omenim, da burgundec v celih ormoško-ljutomersko-radgonskih in celih slovenskih goricah (približno na kakih 6000 ha) enako dobro uspeva in daje izhoren „cuvee“ (kuve — vino, iz katerega se izdeluje šampanjec), ki se ne doseže v enaki kvaliteti razven Šampanje.

V duhu vidim naše krasne Slovenske gorice obsejane izključno le z modrim burgundcem, prepričan ne z mnogobrojnimi, dobro oskrbovanimi cestami in železnicami. Skoro jih ni več spoznati! Preje brezpomembne vasice, reprezentirajo se kot majhni, čedni trgi z modernimi stavbami. Iz našega Ljutomera, Ormoža, Radgone, Sv. Lenarta, Ptuja in Maribora pa so nastala središča svetovno priznane jugoslovanske šampanjske industrije. Povsod opažam velepoteznost, red in blagostanje!

Tako nekako bi lahko bilo med Muro in Dravo, Središčem ob Dravi in Lučanami v 15—20 letih, ako razumejo zanimani krogi pravilno tolmačiti klic časa!

Predvsem bi trebalo ustanoviti vinarsko zadrugo za označeno ozemlje, ki bi začasno imela nalogo pospeševati zasaditev modrega burgundca za proizvodnjo šampanjca in skrbeti za to, da bo vsak posestnik, ki nanovo zasađa svoj vinograd, član te vinarske zadruge.

Poleg modrega burgundca pa bi se lahko gojile v navedenem okrožju, četudi v manjšem obsegu in le v najboljših legah tudi druge grozdne vrste za našo

hrepenelo po družbi lepih, skrbno vzgojenih in petičnih hčera.

Pepca in Tončka ste se gibali v oni dobi, ko začne mladini nekako prazno brezno zevati v sreču in oko željno hrepenenče zre v daljavo, kot bi pričakovalo nekoga. Na zunaj, posebno vpricho strogega očeta, niste nikoli kazali naklonjenosti in potrebe moške družbe; vendar tako za hrbtom starišev je pokukalo mlado oko večkrat preko dovoljenega plota. Očetu se na misel ni prišlo, da ste ga že godni globlji malo opeharili in potihotapili kako pisemce po zaupnih rokah premetene Pustekove Bare na toplo mesto. Deklice je bolelo to vedno čepenje in tičanje doma, posebno v današnjih časih, ko se tudi od mladine zahteva, se jo vabi in kliče na dan in v družbo. Veselice, plesi in podobne zabave so bile za naši znanci le daljna obljubljena dežela, od katere jo je ločila nepregledna puščava očetove stroge vzgoje.

Znali ste se nekako sukati v kolobarju po taktu cestne harmonike domačega hlapca, vendar gostilniškega plesnega tlaka se še doslej ni dotaknila njuna noga. Večkrat ste bili vabljeni na domače prireditve, prosili in rotili očeta, naj jih pusti; a domoljubni oče je ob takih prošnjah dneih odprl katekizem in je čital otrokoma odgovor na vprašanje: Kaj prepoveduje 3. božja zapoved? V drugi točki se tamkaj prišteva med skrunitelje nedelj: pijančevanje, razposajene igre in pregrešne veselice ter druge tem podobne zabave. S katekizmom se je nadležnih prosilk najprej odkrival, in ni se po njegovem prepričanju kršila Boga dolžna čast, ne po nepotrebnem trosil denar in izgubil itak predragi podplat.

Noben denar upanja na poskusposvetaega veselja se Pepci in Tončki tudi v daljni prihodnosti ni bliščal in svetlikal, ker oče se je z leti vedno bolj zabrkaval v zapečni kot in zahteval isto od svojih uživanja željnih otrok. Včasna je že skozi par let kazal Bogu in ljudem, da se natanko in vestno drži na suhem tega, kar je prisegal in obljubljal v smrtni nevarnosti — na dnu Sodbe!

Nekaj let je minulo za tem, odkar je oče Včasna podprl stavbo tretje božje zapovedi s prav močnimi podporniki. Pa se je vrnil na dom sosedov sin Bertl, izučen trgovski pomočnik. Sosedovi so imeli kos krčme, kjer se je vršil vsako leto pustni ples „bal“, po domače, da se vsi razumemo. Posebno to leto se je obetal mnogoštevilni poset, ker je domači sin Bertl zastavil vse nadebudne mladeniške moči, da bi vsestransko zadovoljil udeležence, po želodcu in sreču.

Nič kaj po volji ni bilo reditelju, ker so mu zagotavljali obisk sami hlapci pretepači in lahkožive dekice; boljši ljudje, posetniki, so se pa skušali odtegniti. Da se je zgledil veselicar pri Včasnovih z vabilom, tega bi nam ne bilo treba še omeniti. Celo to je že vsakdo uganil, da je bilo njegovo vabilo v duhu sprejeto od Pepce in Tončke, odbito pa od očeta in nekako za na pot mu je še bogaboječ hišni gospodar obesil cele butare dobrih naukov iz katekizma in lastne, mokre izkušnje.

Pustni ples in veselica sta se bližala z vso brzino, za Pepco in Tončko mnogo prehitro, ker jima pri vsej prebrisanosti in iznajdljivosti še ni vzšla zarja dovoljenja od očetove strani. Vsa bolj odrasla vaska mladež se je že pomenkovala o prireditvi, zatrdila pohod od moške in ženske strani. Sivalni stroji so drdrali noč in dan, ker so se kosale plesalke, hotele prekositi in nadkriliti jedna drugo v obleki. Oč, koliko solz zapostavljenega dekliskega ponosa je kanilo v Pepci in Tončkin predpasnik in na zglatnik pri pogledu na vse te zabavne priprave in pošepetavanje med dekleti in fanti. Kolikokrat ste že naskočili očetovo trdnjavo trdnih sklepov s hudourniki solz in zasedo dobropremišljenih besed, a vsak naval je bil zaman, odbit s ščitom mladini potrebnih naukov. Celo mati se je bojevala v bojnih vrstah hčera, vendar pa moška premoč je vzdržala napad tudi od vseh treh strani.

(Konec prihodnjič.)

Zavedel se je kmalu, le smrtni strah ga je prevzel tako, da se ni mogel obdržati po koncu. Naložili so ga na drugi voz, ker prvi in njegov voz se je bil prevrnil.

Vso pot do doma je tlakal gospodar s trdim kamenjem sklepov poboljšanja in praznovanja Gospodovega dne. Koj drugo jutro je vzel katekizem s police in si trajno utisnil v spomin poglavje o: tretji božji zapovedi. Spoznal je sedaj, da taisti božji prst, ki je pisal na kamen: Posvečuj praznik! je tudi njega pahnil v vodo in ga takorekoč prisilil do pravega spoznanja volje božje.

Včasna ni bil človek, ki bi bil obkladal in zalagal Boga z dobrimi sklepi samo v sili, za nekaj dni pa zopet gazil po starem blatu greha; ne, kar je enkrat obljubil, je odslej tudi držal. Vsak zapovedan praznik, bodisi štajerski ali hrvaški, se je ravnal po besedah sv. pisma, ki pravi: „Ta dan ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina!“

Po tej srečno razvozlan nezgodi je postal Včasna mož pred Bogom in svetom. Bil je kot doslej skrben gospodar in za čast božjo vnet kristjan. Po nedeljah in praznikih je obiskoval znanee in sorodnike, v gostilno se je zmotil le redkokdaj, raznim hrupnim veselicam in zabavam je pa z vso skrbjo obračal hrbet. Krmo je ravno tako lahko spravil, čeravno je praznoval Gospodov dan on in njegova družina. Povrh je še bilo opaziti, da ga je nebo tuhtam oblagodarilo za vestno in natančno bogosluzje. Njegov vzgled je blagonsno vplival na okolice. Marsikateri sosed ga je začel posnemati in Včasna se ni nikoli hudoval, ker se ga je svarično dotaknil prst božji in mu pokazal v mrzli kopeli pravo krščansko smer.

Ponos in dika Včasneve hiše sta bila dva nežno cvetoča nageljna v človeški podobi, domači dve hčerkici: Pepca in Tončka. Marsikateri Adamov potomec se je čutil pri pogledu na nju osamelega, srce mu je za-